



> Retouradres Postbus 450 9700 AL Groningen

**Aan:**

**NLCO Vergunninghouders**

Emmasingel 1  
9726 AH Groningen  
Postbus 450  
9700 AL Groningen  
T (050) 587 74 44  
F (050) 587 74 00  
www.agentschaptelecom.nl  
info@agentschaptelecom.nl

8 JUL 2016

Datum  
Betreft Beantwoording vragen regiogerichtheid

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

**Uw kenmerk**  
-

**Bijlagen**  
-

Geachte vergunninghouders,

## 1. Inleiding

U bent in het bezit van FM-vergunning voor niet-landelijke commerciële radio-omroep. In deze vergunning zijn zogenoemde regiogerichtheidseisen opgenomen voor de programma-inhoud tussen 07.00 uur en 19.00 uur. Voor de overige uitzendingen zijn geen regiogerichtheidseisen opgenomen in uw vergunning.

Ten aanzien van het toezicht op deze vergunningen heb ik u naar aanleiding van een recente uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) van 29 maart jl. geïnformeerd over de uitleg van de begrippen 'regio' en 'regiogerichtheid'.

U kunt de uitspraak van het CBb teruglezen via de website van de Rechtspraak<sup>1</sup>. Om zo volledig mogelijk te zijn en omdat ik van verschillende vergunninghouders signalen heb gehad dat de regiogerichtheidsregels tot onduidelijkheid zouden leiden, heb ik in mijn brief van 20 mei jl. voor u nog eens alle regiogerichtheidsregels overzichtelijk op een rijtje gezet. De inhoud van die brief is het uitgangspunt bij het door mij uit te voeren toezicht op uw vergunning. Zoals ik u reeds heb gemeld, zal ik de uitvoering van het toezicht niet eerder starten dan per 1 september 2016.

### 1.1 Verschillende typen vergunningen

De kavels B1 tot en met B26 en B28 tot en met B37 zijn destijds verdeeld door middel van een vergelijkende toets. Elke vergunninghouder heeft in de vergelijkende toets een programmatisch bod met betrekking tot de regionale programmering uitgebracht. In die vergunningen is naar aanleiding van de vergelijkende toets het geboden percentage regiogerichte programmering vastgelegd.

<sup>1</sup> <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:CBB:2016:153>



Deze brief ziet niet op de vergunning voor kavel B38. Die vergunning is verdeeld door middel van een veiling, waarbij er in de vergunning geen vergunningsvoorschriften worden opgenomen over regiogerichtheid. Deze brief geldt ook niet voor vergunningen die later via een veiling worden verdeeld. Dit betreffen in elk geval de vergunningen voor de kavels B27<sup>2</sup> en B31<sup>3</sup>. Voor geveilde vergunningen geldt alleen het minimum percentage van 10%, zoals neergelegd in de Regeling aanwijzing en gebruik frequentieruime commerciële radio-omroep 2003 (Regeling AGF 2003). Daar houd niet ik, maar het Commissariaat voor de Media toezicht op.

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

## **2. Vragen**

Op 3 juni jl. heb ik alle vergunninghouders in de gelegenheid gesteld om, naar aanleiding van mijn brief van 20 mei jl., tot en met 10 juni jl. verduidelijkende vragen te stellen. Van deze mogelijkheid hebben de vereniging voor niet-landelijke commerciële radiostations (hierna: NLCR) en een aantal NLCO-vergunninghouders gebruik gemaakt middels de brief met vragen van 3 juni jl.. Bij brief van 10 juni jl. heeft de NLCR namens haar leden aanvullende vragen gesteld. Enkele vergunninghouders hebben afzonderlijk dezelfde brief met vragen gestuurd. Ook Radio Continu heeft vragen gesteld.

### **2.1 Reactie en antwoorden**

In de brief van 10 juni 2016 geven de leden van de NLCR aan het vanzelfsprekend te vinden dat de voorschriften inzake regiogerichtheid worden nageleefd. De gestelde vragen hebben, aldus de vragenstellers, tot doel eventuele onduidelijkheden weg te nemen over het toezicht en vragen te stellen over eerder gegeven antwoorden en uitgebrachte brieven.

Allereerst merk ik op dat de vergunninghouders op basis van onder meer de vergunning met bijbehorende regelgeving, de jurisprudentie van de bestuursrechter en mijn brief van 20 mei jl. in staat zijn om de regiogerichtheidseis volledig na te komen. De essentie van de regiogerichtheidseis is naar mijn oordeel derhalve meer dan voldoende duidelijk.

Uw standpunt dat een implementatietermijn pas kan gaan lopen als naar het oordeel van de NLCR alle vragen duidelijk schriftelijk beantwoord zijn, deel ik dus zeker niet. Dat zou immers betekenen dat vergunninghouders het laatste woord hebben of al dan niet toezicht wordt gehouden.

Een wezenlijk deel van de vragen heeft betrekking op vragen die al door de bestuursrechter zijn behandeld en waar de rechter een door mij gehanteerde te soepele uitleg van de regiogerichtheidseis heeft verworpen. Het spreekt voor zich dat voor zowel een toezichthouder als vergunninghouders geldt dat gerechtelijke uitspraken dienen te worden nagekomen.

Dit betekent ook dat van mij niet verwacht kan worden op andere onderdelen van de regiogerichtheidseis mee te gaan in een uitleg die ertoe leidt dat de gevolgen van gerechtelijke uitspraken *de facto* ongedaan worden gemaakt.

---

<sup>2</sup> Kavel B27 ligt braak.

<sup>3</sup> Het College van Beroep voor het bedrijfsleven heeft in 2013 geoordeeld dat deze vergunning niet verleend had mogen worden. Deze vergunning wordt daarom geveild.



Hierbij geef ik de antwoorden op de gestelde vragen die binnen de gestelde termijn zijn ontvangen. Voor een deel volsta ik met verwijzingen naar mijn brief van 20 mei jl., omdat de betreffende materie in die brief al is behandeld, of naar de antwoorden die destijds bij de vergelijkende toetsen reeds zijn beantwoord in de vraag- en antwoordprocedures in 2003.

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

De vragen en de antwoorden worden op de website van Agentschap Telecom geplaatst, zodat iedereen over dezelfde informatie beschikt. De vragen beantwoord ik onderstaand, waarbij ik vragen geclusterd naar onderwerp behandel.

### **2.1.1 Het gebied van de regio**

De vragen 1 tot en met 8b in de brief van 3 juni jl. en de vragen 9 en 10 in bijlage D bij de brief van 10 juni jl. zien in essentie op de vraag of de geografische regio niet ruimer dan het zogenaamde "groene gebied" dient te worden uitgelegd. Ook Radio Continu stelt hier een vraag over.

Ik stel voorop dat het CBb, als hoogste bestuursrechter, uitspraak heeft gedaan over de uitleg van de geografische reikwijdte van het begrip 'regio'. De minister heeft zich uiteraard te houden aan het oordeel van het CBb. Dit brengt mee dat uw beroep op eerdere interpretaties van het begrip 'regio', bv. in het kader van de vraag en antwoordprocedure, niet tot een ander oordeel kan leiden. Daarbij merk ik op dat die eerdere interpretaties veelal ook al naar voren zijn gebracht in de juridische procedures die hebben geleid de uitspraak van het CBb. Het CBb heeft die interpretaties echter niet gevolgd. De onderhavige briefwisseling is niet bedoeld om de discussie die in de juridische procedures is gevoerd over te doen.

Wat betreft het feit dat ik voortaan bij het toezicht uit ga van het zogeheten 'groene' gebied verwijs ik in de eerste plaats naar mijn brief van 20 mei jl., p. 1, 2 'Het gebied van de regio'. In aanvulling daarop merk ik het volgende op.

Ik ga voor het toezicht uit van de verleende vergunning en de daarin opgenomen vergunningsvoorwaarden. Per vergunning is bepaald welke technische parameters, waaronder de frequenties, kunnen worden toegepast om dekking te realiseren.

Over de vraag wat de woorden en zinsdelen als 'dekking', 'het gebied waarvoor de vergunning is verleend', 'het gebied waarvoor de vergunning is bestemd', 'het gebied waarvoor het programma is bestemd', 'gebieden', 'verzorgingsgebied', 'het uitzendgebied', 'luisteraars die zich bevinden in het gebied waarvoor de vergunning is afgegeven', 'de regio' en vergelijkbare termen nu precies is, heb ik duidelijkheid gegeven: het gaat om in al deze en vergelijkbare gevallen om het gebied dat bekend is komen te staan als 'het groene gebied'.

Het 'groene gebied' wordt al sinds 2003 gebruikt als een grafische representatie van een afgebakend geografisch gebied waarin de voorspelde ontvangst voldoet aan de zogenoemde zerobaseplanningsnorm. Die norm is destijds in samenspraak met de sector ontwikkeld en is ook rechtens onaantastbaar geworden<sup>4</sup>.

De vergunningsparameters en de grafische representatie 'het groene gebied' zijn op die norm gebaseerd.

---

<sup>4</sup> ECLI:NL:RBROT:2009:BH7800



Maar ook andere rechtsregels, zoals de 'verboden kavelcombinaties', de Regeling AFG 2003 en de bedragen die bij de verlenging in 2011 bij bepaalde vergunninghouders in rekening zijn gebracht.

Ons kenmerk  
AT-EZ/regiogerichtheid

Sommige vergunningen bestaan uit meerdere frequenties, die niet altijd aaneengesloten zijn. De witte en paarse gebieden tussen die frequenties behoren niet tot de regio. Alleen de groene gebieden van de frequenties die behoren tot één kavel, dienen aangemerkt te worden als de regio.

U geeft aan dat er met mijn interpretatie grote gaten zouden vallen in de verzorgingsgebieden van de vergunningen die in 2003 zijn verdeeld en dat dat niet te verenigen is met gedane toezeggingen van verantwoordelijke staatssecretarissen en een uitspraak van de Rechtbank Rotterdam van 13 mei 2003.

De argumentatie omtrent clustering en het voorkomen van gaten in het verzorgingsgebied ziet er op toe dat een vergunninghouder alle frequenties van een kavel zou verwerven en niet slechts een (beperkt) deel. Het betreft hier dus het voorkomen dat een aggregatierisico in de zero base verdeling had kunnen optreden omdat een vergunninghouder een business case heeft voor bijvoorbeeld alle frequenties in een kavel en bij een afzonderlijke verdeling van de losse frequenties (van dat kavel) hij het risico zou hebben gelopen niet alle frequenties te winnen. Het was niet de insteek om te voorkomen dat er gaten tussen de frequenties (groene gebieden) zouden vallen. Zie ook antwoord 269 van de vraag- en antwoordprocedure 2003:

*"(...) De overweging bij een dergelijke manier van clusteren is enerzijds dat daarmee een bepaalde zekerheid kan worden gegeven op een rendabele exploitatie, anderzijds dat men door het verwerven van een kavel verzekerd is van de verkrijging van alle behorende frequenties van het kavel, waardoor er geen "gaten" vallen.(...)"*

Voor de goede orde: de overzichtskaartjes bevatten ook 'paarse' gebieden. In die gebieden is sprake van een bereik dat niet aan de norm voldoet.

Ik realiseer me terdege dat uw luister- en advertentiebereik mogelijk groter is dan 'het groene gebied'. Bijvoorbeeld omdat er buiten 'het groene gebied' een (gedegradeerde) ontvangstmogelijkheid is. Maar ook doordat uw programma mogelijk buiten het groene gebied doorgegeven wordt via andere wegen, zoals de kabel, via uw digitale uitzendingen of via uitzendingen op internet. Maar dit neemt niet weg dat 'het gebied waarvoor de vergunning is afgegeven' door mij uit de vergunning en volgens de normparameters wordt afgeleid: het groene gebied. Andere gebieden behoren niet tot 'de regio'.

### **2.1.2 Meerdere groene gebieden**

Wat betreft uw vragen over het oordeel van het CBb uit 2012 dat "niet kan worden uitgesloten dat een op het ontvangstgebied van de betreffende frequentie gericht programma ook kan gelden als gericht op de luisteraars van een ander, bijvoorbeeld aangrenzend, frequentiebereik" (Vraag 8-a en b) merk ik het volgende op.

Uit de formulering 'niet kan worden uitgesloten dat' volgt dat het hier om uitzonderingssituaties gaat en dat niet snel aan deze voorwaarde zal zijn voldaan.



De uitzondering betreft het geval dat "groene gebieden" van twee kavels elkaar (ergens) overlappen of elkaar raken en voor zover via beide kavels één zelfde programma wordt uitgezonden. In een dergelijk geval is er naar mijn oordeel sprake van één regio. Met een verzorgingsplaatje waarop de groene gebieden van twee vergunningen zijn gevisualiseerd, kan beoordeeld worden of er sprake is van overlap of raken van beide kavels.

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

Voor de volledigheid wijs ik tenslotte op antwoord 45 van vraag- en antwoordprocedure 2003. In dat antwoord wordt ingegaan op de vraag hoe de regiogerichtheidseis moet worden toegepast indien via verschillende frequenties behorend tot één kavel verschillende programma's worden uitgezonden. In dat geval dient elk programma afzonderlijk aan het geboden percentage regiogerichtheid te voldoen. Zie:

*"Indien de aanvrager voornemens is om verschillende programma's uit te zenden met de verschillende frequenties die tot een kavel voor niet-landelijke commerciële radio-omroep behoren, geldt dat per programma voldaan dient worden aan de minimum-gebruiksvoorschriften en dat het uitstijgen boven dit minimum uitgedrukt dient te worden in één percentage dat gelijkelijk geldt voor de verschillende programma's."*

In een aantal B-kavels zijn Near Single Frequency (NSF)-frequenties (netgebonden frequenties) opgenomen. Deze frequenties zijn frequentietechnisch onlosmakelijk met elkaar verbonden en daarop dient dan ook hetzelfde programma te worden uitgezonden. Zie bijlage B, punt 2, van uw vergunning. In het ontwerp-verlengbaarheidsbesluit is dit verduidelijkt. Dit betekent dat alleen via netonafhankelijke frequenties en door middel van verschillende clusters van NSF-frequenties verschillende programma's kunnen worden uitgezonden.

### **2.1.3 Commissie Franken**

In de brief van 3 juni jl. bij vraag 4 en 13 en in de brief van 10 juni (p. 2, 3) en bijlage B daarbij wordt de stelling ingenomen dat de programmatische beschrijving in het bedrijfsplan geacht kan worden in overeenstemming te zijn met de regiogerichtheidseis dan wel dat in het kader van toezicht dezelfde maatstaf dient te worden gehanteerd als bij de beoordeling van programmaplannen door de Commissie Franken.

De beschrijving in de plannen, bijvoorbeeld dat de regio ruimer is dan het zogenaamde "groene gebied", wijkt (op onderdelen) af van de jurisprudentie van het CBb. Het spreekt voor zich dat een aanvraag voor een FM-vergunning niet de jurisprudentie van het CBb opzij kan schuiven.

Ook strookt uw zienswijze niet met het rapport van de Commissie Franken. Zoals op pagina 30 van dat rapport is aangegeven zijn de aanvragers door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen uitgenodigd om hun programmatische voornemens te duiden in een percentage van de netto-zendtijd. Die percentages zijn volgens de Commissie gebruikt om de programmatische voornemens te onderwerpen aan een **kwantitatieve** vergelijking.

Uit hoofdstuk 5 van dat rapport volgt dat de Commissie op basis van de geboden percentages heeft beoordeeld of het minimumpercentage van 10% wordt gehaald en dat voor de vergelijking de programmatische biedingen in percentages met elkaar werden vergeleken.





Daar waar een aanvrager een significant hoger percentage bood dan de andere aanvragers, heeft de Commissie onderzocht of dat aanleiding gaf tot een plus voor het programmatische voornemen. Zo hebben Magic FM (kavel B3) en You FM/Maaned (kavel B4) geen plus gekregen omdat hun verzoekplatenprogramma niet van voldoende gewicht was om regionaal onderscheidend te zijn. Die beoordeling heeft geleid tot de Maaned-uitspraak van het CBb. Radio AMOR (kavels B5, B6, B7) heeft voor haar programmatische voornemen geen plus gekregen omdat zij zich richt op een doelgroep die volgens de Commissie niet als regionaal is te kwalificeren.

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

De Commissie Franken heeft derhalve alleen de vraag beantwoord of de programmatische voornemens uitstijgen boven hetgeen programmatisch (ten minste) is voorgeschreven en de vraag of het bod van een aanvrager significant uitstijgt boven het bod van andere aanvragers. Hierbij is primair gekeken naar de geboden percentages en waar nodig dieper om een winnaar te kunnen selecteren. In het kader van de vergelijkende toets is door de Commissie Franken niet getoetst of de programmatische beschrijving volledig in overeenstemming is met de regiogerichtheidseis.

#### **2.1.4 Geboorteplaats/woonplaats**

In de brief van 3 juni jl. (de vragen 9 tot en met 12b) en in de brief van 10 juni jl. (bijlage D, vraag 8) wordt door u ingegaan op de geboorteplaats/woonplaats van presentator, groep, artiest of schrijver.

Allereerst merk ik andermaal op dat de regiogerichtheidseis een inhoudelijk criterium is en dat de inhoud van uw programmering bepalend is. Indien de programmering inhoudelijk niet op de regio gericht is, kan deze echter alsnog meetellen als regiogericht als de presentator, groep, artiest of de schrijver is geboren in de regio. Deze extra regel maakt het kunnen voldoen aan de vergunningseisen dus makkelijker, niet moeilijker.

Wat betreft uw vragen over het feit dat ik bij de beoordeling van regiogerichtheid de 'geboorteplaats' van de artiest, presentator, schrijver enz. als uitgangspunt neem merk ik voor de goede orde nog het volgende op.

In de procedures bij de rechtbank heb ik aangegeven dat ik de 'geboorteplaats' als uitgangspunt neem omdat dit een nauwkeurige methode is, die bovendien beter uitvoerbaar is dan analyse op basis van woonplaats, omdat de geboorteplaats gemakkelijk te achterhalen is en niet wijzigt. De rechtbank Rotterdam heeft deze aanpak in haar uitspraak geaccordeerd en de stelling van RadioNL dat zou moeten worden aangeknoopt bij de woonplaats verworpen.

Zie ECLI:NL:RBROT:2015:3708, ro. 12.2:

*"Gelet op de definitie muziek, waarvan de uitvoerende groep of artiest of de schrijver uit de regio komt, is de rechtbank van oordeel dat in de bij de lastoplegging behorende bijlage, door aan te knopen bij de geboorteplaats van de uitvoerende groep of artiest of de schrijver, in zoverre een juiste definitie wordt gehanteerd en dat die invulling voorzienbaar was ten tijde van de aanvragen om verlengingsvergunningen. Dat voor dit criterium zou moeten worden aangeknoopt bij de huidige woonplaats van de uitvoerende groep of artiest of de schrijver acht de rechtbank niet voor de hand liggen."*



Tegen dit oordeel van de rechtbank is geen hoger beroep ingesteld en het CBb heeft hierover dan ook geen (ander) oordeel gegeven. Dit betekent dat het oordeel van de rechtbank hierover rechtens onaantastbaar is geworden en dat ik bij mijn toezicht dus de 'geboorteplaats' als uitgangspunt zal hanteren<sup>5</sup>. Dat er ook andere criteria denkbaar zijn doet dan ook niet meer ter zake. Ook hier geldt dat de onderhavige briefwisseling niet gebruikt kan worden om de discussie die in rechte reeds is gevoerd over te doen.

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

Wat betreft uw voorstel in vraag 12-b om in geval van een band van geval tot geval te beoordelen of een 'betekendend deel van de leden' uit de regio komt in plaats van een algemene norm (ten minste de helft), merk ik op dat uw voorstel niet voldoet aan het vereiste van voorzienbaarheid dat door de rechtbank – en ook door vergunninghouders, zo maak ik op uit de recent ontvangen brieven - van groot belang wordt geacht (zie het hierboven opgenomen citaat). Bij een beoordeling van 'geval tot geval' kan immers niet vooraf met zekerheid worden vastgesteld of de band als regiogericht moet worden beoordeeld en kan worden meegeteld voor het voldoen aan de regiogerichtheidseis. Daarover zal in het kader van het toezicht dan ook steeds discussie (kunnen) ontstaan. Ik kan uw mening op dit punt dan ook niet onderschrijven en houd vast aan hetgeen ik hierover in mijn brief van 20 mei jl. heb aangegeven (ten minste de helft van de leden).

### **2.1.5 Verzoekplatenprogramma's**

De vragen 15 tot en met 22 in de brief van 3 juni jl. zien op verzoekplatenprogramma's. In bijlage A van de brief van 10 juni jl., p. 2, worden ook vragen gesteld over verzoekplatenprogramma's. De kern van de gestelde vragen is dat een verzoekplatenprogramma volgens de vragenstellers voor 100% als regiogericht dient te worden aangemerkt wanneer het verzoek van de luisteraar wordt besproken in de uitzending. Ook als de muziek niet zelfstandig als regiogericht valt aan te merken. Hierbij wordt ook verwezen naar eerdere brieven en rapporten van bevindingen alsmede Q&A 174 uit de vraag- en antwoordprocedure 2003.

In mijn brief van 20 mei 2016 ben ik op verzoek van de NLCR ingegaan op verzoekplatenprogramma's. De reden hiervoor was dat verzoekplatenprogramma's door de NLCR gezien leken te worden als een mogelijke oplossingsrichting om de gevolgen van de recente uitspraak van het CBb ongedaan te maken dan wel te verlichten. De oplossingsrichting die de NLCR daarbij voor ogen had, was om grote delen van de playlist te laten bepalen door luisteraars die afkomstig zijn uit de regio, met het oogmerk om alle aangevraagde muziek te kwalificeren als regiogericht, ook als de muziek als zodanig niet als regiogericht kan worden aangemerkt (inhoud van de muziek gaat niet over de regio of de artiest/groep/schrijver is niet in de regio geboren).

Het CBb heeft in de Maaned-uitspraak (ECLI:NL:CBB:2007:BA1091) geoordeeld dat niet-landelijke commerciële radio-omroepen niet kunnen volstaan met de programmering van de landelijke populaire (lees: ongeclausuleerde) muziekzenders. De visie van de vraagstellers komt erop neer dat met een verzoekplatenprogramma de facto de playlist van een ongeclausuleerd kavel kan worden samengesteld.

<sup>5</sup> Zoals toegepast in het kader van de aan RadioNL opgelegde lasten onder dwangsom d.d. 16 januari 2014, kenmerk AT-EZ/6900671.



Een dergelijke uitleg maakt de regiogerichtheidseis tot een lege huls en kan dan ook niet als juist worden aangemerkt. Ook komt deze uitleg neer op een (veel) grotere versoepeling van de uitleg van de regiogerichtheidseis dan de versoepeling (allotment versus groene gebied) die het CBb in haar laatste uitspraak verworpen heeft. Hierbij merk ik op dat het CBb antwoord 174 heeft genoemd in de Maaneduitspraak en derhalve heeft meegewogen.

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

Ook ik heb in mijn brief van 20 mei 2016 antwoord 174 meegewogen. In dat antwoord wordt gesproken over een programmaonderdeel dat "inhoudelijk zodanig wordt vormgegeven dat er sprake is van een duidelijke regionale inbreng en daardoor een specifiek op het verzorgingsgebied gericht karakter krijgt". Hiervan is geen sprake indien bijvoorbeeld een luisteraar afkomstig uit de regio alle platen aanvraagt voor het komende uur of de komende uren. Zo'n uitleg komt er op neer dat een programmaonderdeel voor het overgrote gedeelte kan bestaan uit muziek die geen enkele band heeft met de regio (bijvoorbeeld Engelstalige muziek uit het buitenland) en net zo goed door een ongeclausuleerde hitzender had kunnen worden uitgezonden. Een verzoekplatenprogramma kan derhalve niet gebruikt worden om de regiogerichtheidseis tot een lege huls te maken.

In vraag 35 van de vervolgvordering is gevraagd hoe "muziek aangevraagd door personen in de regio" zich verhoudt tot andere mogelijke programmaonderdelen. In het antwoord is aangegeven dat de ene programmasoort in beginsel niet meer gewicht in de schaal legt dan de andere. Er is dus niet beoogd om aan een verzoekplatenprogramma een veel groter gewicht toe te kennen dan aan een programma over bijvoorbeeld culturele activiteiten in de regio. Die uitleg strookt met antwoord 173, waarin is aangegeven dat de materiële inhoud van de programmaonderdelen, waartoe ook de gebezigde taal en presentatie gerekend kan worden, bepalend is.

In de toelichting op de Regeling aanvraag en vergelijkende toets vergunningen commerciële radio-omroep 2007 wordt ten aanzien van verzoekplatenprogramma's aangegeven dat deze als regiogericht kunnen worden aangemerkt als zij worden samengesteld door en met luisteraars uit het uitzendgebied en het verzoek besproken wordt in de uitzending. Daarbij is vermeld dat er wel wat voor nodig is voordat een programma regiogericht kan worden genoemd. 'Voor en door Amsterdammers' is te weinig, aldus die toelichting. Ook wordt in de toelichting (voetnoot 9) verwezen naar de Maaneduitspraak. Deze toelichting dient uiteraard in lijn met de jurisprudentie uitgelegd te worden. In voetnoot 9 van de toelichting is ook geëxpliciteerd dat verzoeknummers zelf niet per definitie in het bijzonder op de regio gericht hoeven te zijn.

Ten aanzien van verzoekplatenprogramma's wordt de zogenaamde 50%-regel toegepast<sup>6</sup>. Wanneer de gesprekken met luisteraars over verzoekplaten of bespreking van een verzoek van een luisteraar uit de regio (geboorteplaats), nieuws, weer en verkeer (veelal circa 9% van de netto zendtijd) andere regiogerichte informatie, zoals muziek over of uit de regio (geboorteplaats),

<sup>6</sup> Naar aanleiding van de vragen 18 en 20 merk ik op dat de zogenaamde 50%-regel antwoord 174 concretiseert voor de uitvoeringspraktijk. De toelichting op de Regeling aanvraag en vergelijkende toets vergunningen commerciële radio-omroep 2007 spreekt hierbij over "uitzenduur". Zie: "De opbouw van een op de regio gericht programmaonderdeel kan onderdelen bevatten die specifiek op de regio gericht zijn. Als die onderdelen van het programmaonderdeel samen 50% of meer van het uitzenduur duren, dan telt dat hele uitzenduur mee in de totaalstelling." Om die reden spreek ik over "uur".





ervoor zorgen dat ten minste 50% van de netto zendtijd daadwerkelijk op de regio is gericht, krijgt het verzoekplatenprogramma een duidelijke regionale inbreng en waardoor dat programma voor het gehele uur een specifiek op het verzorgingsgebied gericht karakter krijgt.

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

Dit is evident niet het geval wanneer Engelstalige muziek uit het buitenland wordt uitgezonden en het regionale karakter alleen gevormd wordt door het gegeven dat die muziek door een luisteraar uit de regio is aangevraagd en (kort) besproken wordt in de uitzending. Er is dan geen noemenswaardig verschil meer met een ongeclausuleerde hitzender.

Het level playing field-beginsel verzet zich er ook tegen dat regionale zenders die mede op een programmatische bod zijn geselecteerd, in essentie hetzelfde programma kunnen uitzenden als een ongeclausuleerde hitzender.

Een verzoek van een luisteraar uit de regio voor een bepaalde verzoekplaat kan besproken worden in de uitzending. Ook kan in de uitzending gemeld worden dat de verzoekplaat door zo'n luisteraar is aangevraagd, zonder dat de luisteraar in de uitzending aan het woord komt. In beide gevallen telt de (korte) bespreking van het verzoek mee, mits de vergunninghouder het bestaan van zo'n verzoek (uit de regio) en de herkomst van de verzoeker deugdelijk heeft gedocumenteerd en geverifieerd. Voor de vraag in welke gevallen de muziek meetelt, verwijs ik naar mijn brief van 20 mei jl. en het hierboven vermelde.

Voor wat betreft de door de vraagstellers aangehaalde brief van 8 augustus 2008 merk ik op dat die passage in essentie gelijk is aan de passage in de toelichting op de Regeling aanvraag en vergelijkende toets vergunningen commerciële radio-omroep 2007. Hierop ben ik reeds ingegaan.

Indien en voor zover de door u aangehaalde brieven en documenten uit 2008 afwijken van mijn brief van 20 mei jl. en deze antwoorden, merk ik op dat de laatste brief en dit antwoord prevaleert.

### **2.1.6 Overige inhoud van de programmering**

Ten aanzien van uw vraag 23 in de brief van 3 juni jl. over de term streekdialect geef ik u het volgende mee. Met streekdialect wordt bedoeld het dialect dat in de regio (zie voor uitleg van de regio mijn antwoord bij "het gebied van de regio") doorgaans als de streektaal wordt aangemerkt.

In vraag 5 van bijlage D bij de brief van 10 juni jl. vraagt u naar de specifieke situatie van Radio Amor en gevolgen voor andere vergunninghouders. Voor het antwoord verwijs ik u korthedshalve naar de brief van de Minister aan de Tweede Kamer van 30 juni jl<sup>7</sup>. Strekking is dat er geen uitzonderingen gelden en ook Radio Amor zich dient te houden aan de door haar geboden percentages regiogerichtheid.

### **2.2 Commissariaat voor de Media**

De vragen 24 tot en met 26 in de brief van 3 juni jl. en vraag 3 in bijlage D bij de brief van 10 juni jl. hebben betrekking op het Commissariaat voor de Media. Ook Radio Continu heeft hierover een vraag gesteld.

<sup>7</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2016/06/30/kamerbrief-verlenging-commerciële-radiovergunningen/kamerbrief-verlenging-commerciële-radiovergunningen.pdf>



Er zijn op dit moment geen werkafspraken tussen Agentschap Telecom en het Commissariaat voor de Media.

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

Over de beoordeling van de 10% regiogerichtheid door het Commissariaat kan ik geen oordeel geven. Agentschap Telecom beoordeelt de percentages, zoals die in de vergunningen staan vermeld.

Voor vergunninghouders die daadwerkelijk een op de regio gericht programma wensen uit te zenden dat voldoet aan de door henzelf geboden percentages, is het regelgevend kader voldoende duidelijk. Vergunninghouders die willen voldoen en zich niet op de grens van wat wel of niet kan bewegen, lopen derhalve geen risico dat zij onverwacht geconfronteerd worden met handhavingsmaatregelen.

In de rechtszaak die bij de rechtbank Midden-Nederland aanhangig is, wordt ook ingegaan op de geografisch reikwijdte van de regio. Voor de recente CBb-uitspraak gingen zowel het Commissariaat als AT uit van het allotment. Het CBb heeft AT in het ongelijk gesteld. Het gegeven dat AT nu uitgaat van het groene gebied is derhalve het gevolg van een verloren rechtszaak. Een tweede punt van verschil met het Commissariaat is de vraag of de geboorteplaats of woonplaats van een artiest/groep/schrijver als uitgangspunt dient te worden gehanteerd.

Regiogerichtheid is een inhoudelijk criterium. Indien muziek inhoudelijk op de regio is gericht, telt dat liedje sowieso mee, ongeacht de geboorte- of woonplaats van de artiest/groep/schrijver. Dat is de hoofdregel. Door een liedje ook als regiogericht aan te merken als de artiest/groep/schrijver uit de regio komt (d.w.z. geboren is) wordt in zoverre een extra mogelijkheid geboden om te voldoen aan de regiogerichtheidseis.

De rechtbank Rotterdam heeft geoordeeld dat AT door aan te knopen bij de geboorteplaats van de uitvoerende groep of artiest of de schrijver een juiste definitie heeft gehanteerd en dat aansluiting bij woonplaats van de uitvoerende groep of artiest niet voor de hand ligt. RadioNL heeft tegen dit oordeel geen hoger beroep ingesteld en zich dus neergelegd bij deze invulling. Als dit een zwaarwegend punt was geweest, had het in de rede gelegen dat RadioNL hoger beroep had ingesteld. Dit oordeel is dan ook rechtens onaantastbaar geworden (zie ook de beantwoording bij Geboorteplaats/woonplaats).

Het spreekt voor zich dat ik in mijn antwoorden uitvoering dien te geven aan gerechtelijke uitspraken. Ook heb ik de criteria en mijn kader uitvoerig en duidelijk uiteengezet. De vergunninghouders weten waaraan en hoe ze moeten voldoen aan de regiogerichtheidseis. Ik ben het dan ook niet eens met uw opvatting dat ik niet tot handhaving over zou kunnen gaan vanwege bovenstaande twee punten.

### **2.3 Bewijslastverdeling**

In de brief van 3 juni jl. (vragen 27 tot en met 30) en de brief van 10 juni jl, (bijlage D, vraag 4) worden vragen gesteld met betrekking tot de bewijslastverdeling.



Zoals hiervoor al aangegeven is regiogerichtheid een inhoudelijk criterium. Door een liedje ook als regiogericht aan te merken als de artiest/groep/schrijver uit de regio komt wordt in zoverre een extra mogelijkheid geboden om te voldoen aan de regiogerichtheidseis.

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

Het is, zoals eerder aangegeven, aan de vergunninghouder om in voorkomende gevallen met overtuigende onderbouwing / bewijsmiddelen te komen ten aanzien van de geboorteplaats. Welke bronnen hij daar voor gebruikt of leidend zijn, kan vooraf niet worden vastgelegd.

In algemene zin geldt dat indien de vergunninghouder niet kan aantonen dat een (programma)onderdeel regiogericht is, dit "enkel" tot gevolg dat het betreffende onderdeel niet meetelt voor het bepalen van de regiogerichtheid. De vergunninghouder kan dat onderdeel dan uitzenden in de "vrije" zendtijd. Dat wil zeggen de zendtijd die niet op de regio gericht hoeft te zijn volgens het eigen programmatische bod. Wanneer de vergunning desondanks dat onderdeel als regiogericht wenst aan te merken rijst de vraag hoe de vergunninghouder tot zijn keuze voor het betreffende onderdeel is gekomen; daarvoor is immers ook onderzoek naar de regiogerichtheid daarvan vereist.

Ik wil daar nog aan toe voegen dat als u twijfelt of u aan het regiogerichtheidpercentage voldoet en desondanks muziek kiest die

- a. tussen 07.00 en 19.00 uur wordt gedraaid,
- b. inhoudelijk niet op de regio gericht is, en
- c. waarvan niet kan worden aangetoond wat de geboorteplaats van de betreffende groep/artiest of schrijver is,

dat die keuze dan geheel voor uw eigen rekening en risico is.

#### **2.4 Termijn**

In de brief van 3 juni jl. (vragen 31 en 32) en in de brief van 10 juni jl. (bijlage D, vraag 6) worden door u vragen gesteld met betrekking tot de termijn waarop toezichtshandelingen in gang zullen worden gezet.

Mijns inziens is de CBb-uitspraak van 29 maart 2016 helder. De overige regiogerichtheidseisen veranderen niet en zijn al lange tijd bekend. Uw vragen bevatten daarnaast geen wezenlijk nieuwe punten. De hierbij gegeven antwoorden zijn dan ook niet (volledig) nieuw.

Hoewel ik in mijn brief van 20 mei jl. initieel een termijn van zes weken na 3 juni 2016, heb aangegeven, is in de e-mail van 8 juni 2016 aangegeven dat de start van een mogelijk handhavingstraject tot na de zomervakantie, concreet tot 1 september 2016 wordt uitgesteld. Dat is vijf maanden na de uitspraak van het CBb en acht ik gezien het voorgaande alleszins redelijk. Ik ben dus niet bereid deze termijn nog verder op te schorten zoals wordt gevraagd.

#### **2.5 Toezichtshandelingen**

In bijlage D, vraag 7, bij de brief van 10 juni jl. is gevraagd naar verduidelijking ten aanzien van het meewegen door mij van geboekte voortgang door een vergunninghouder in het geval er een handhavingsverzoek wordt ingediend.



Dit ziet op de situatie dat er een handhavingsverzoek wordt ingediend door een belanghebbende en ik voor 1 september gehouden ben om tot handhaving over te gaan gelet op mijn beginselplicht tot handhaving.

**Ons kenmerk**  
AT-EZ/regiogerichtheid

In een dergelijk geval zal ik u informeren over het handhavingsverzoek en, mede gelet op de bewijslastverdeling, vragen aan te tonen welke maatregelen er inmiddels zijn genomen om de programmering (zo nodig) aan te passen om de programmering in overeenstemming te brengen met de regiogerichtheidseis.

Er is in de brief van 10 juni (bijlage D, vraag 4) gevraagd welke sancties volgen als de vergunninghouder niet voldoet aan de regiogerichtheidseis.

Hierop kan ik antwoorden dat het voornemen is om bij geconstateerde overtredingen een last onder dwangsom op te leggen. De begunstigingstermijn, duur en hoogte van de dwangsom zullen nog bepaald worden.

Ook kan ik melden dat ik niet verplicht ben om het gehele programma te beoordelen op regiogerichtheid. Indien reeds na een beoordeling van een deel van het programma (van 7:00 tot 19:00 uur) vaststaat dat de regiogerichtheidseis wordt nageleefd dan wel is overtreden, kan ik besluiten de rest van het programma (voor de betreffende dag) niet te beoordelen. Ook kan ik krachtens artikel 18.7 van de Telecommunicatiewet inlichtingen vorderen bij de vergunninghouder om te kunnen beoordelen of de regiogerichtheidseis al dan niet wordt nageleefd. Een vergunninghouder heeft immers een deugdelijke administratie nodig om zich vooraf te vergewissen dat hij het door hemzelf geboden percentage regiogerichtheid nakomt.

Ten slotte resteert de vraag uit de brief van 10 juni, bijlage D, vraag 2 of ik bereid ben om de brief van 20 mei 2016 aan te passen?

Het antwoord daarop is dat er, behoudens de termijn waarop toezichtshandelingen in gang gezet zullen worden, geen verdere wijzigingen ten aanzien van mijn standpunten in mijn brief van 20 mei jl. aan de orde zijn.

Ik vertrouw er op met deze beantwoording te hebben voorzien in de gevraagde duidelijkheid omtrent de regiogerichtheidsregels.

Hoogachtend,  
De Minister van Economische Zaken,  
namens deze,

J.T.M. Derksen  
*Hoofd Hoofdafdeling Toezicht*  
Agentschap Telecom